

12.11.2020 język polski klasa 5

Temat: Ile prawdy jest w przysłowiaach?

Drogie Dzieci, dziś o polskich przysłowiaach. Najpierw zapiszcie definicję przysłowia.

Następnie przeczytajcie fragment artykułu „Przysłowiowa Polska”. Na końcu wykonajcie polecenia:)

Nowa wiadomość

Przysłowie to krótkie wypowiedzenie o znaczeniu niedosłownym, które wyraża ogólną myśl, pouczenie lub przestrozę.

Przykład:

Co dwie głowy, to nie jedna.

BOGACTWO JĘZYKA

Magdalena Jarco

Przysłowiowa Polska

Fragmety artykułu, „Wprost” 2000, numer 25

Przysłowia są mądrością narodu – uważa 90 procent ankietowanych¹ przez OBOP². Najpopularniejsze to „Mądry Polak po szkodzi”. Wskazało je 17 procent respondentów³. Kolejne miejsca w rankingu⁴ najchętniej cytowanych przysłów zajmują „Gdyby kózka nie skakała, toby nóżki nie złamała” i „Bez pracy nie ma kołaczy” – po 6 procent wskazań. Najpopularniejszym bohaterem przysłów jest koń (poświęcono mu ich aż 280), następnie głowa (270), baba (210), ksiądz (120), nos (80) i dziad (60). [...] Głównym źródłem przysłów są doświadczenie wielu pokoleń i literatura ludowa. Czerpie się je też z literatury pięknej i Biblii. Z tej ostatniej pochodzą przysłowia uniwersalne, międzykulturowe. [...]

Przydatne
słowa

Jeśli ktoś trafnie
uchwycił istotę
problemu, znalazł
właściwe rozwiąza-
nie, mówi się,
że **trafił w sedno**.

Przykład użycia:
*Świetnie to wyjaśni-
łeś. Trafiłeś w sedno!*

Przysłowie to miniopowiadanie – podkreślał Julian Krzyżanowski w przed-
mowie do *Nowej księgi przysłów polskich*. – To najkrótszy utwór literacki –
zwięzły, trafiający w sedno, niejednokrotnie rymowany [...]. W prostej formie
przekazuje bardzo skomplikowane treści – dodaje prof. Marian Jurkowski. –
Zwrot czy wyrażenie przysłowiowe ma podwójne znaczenie: pierwsze bardzo
często bywa zapomniane, a drugie przez wieki się trzyma.

¹ *Ankietowany* – osoba, z którą przeprowadza się ankietę.

² *OBOP* – Ośrodek Badania Opinii Publicznej.

³ *Respondent* – osoba ankietowana.

⁴ *Ranking* – ocena osób lub rzeczy dokonana według określonych zasad.

1. Co jest głównym źródłem przysłów?
2. Dokończ podane przysłowia, a następnie przyporządkuj każde z nich do właściwego wyjaśnienia.

- Nie należy odbierać podarowanych przez siebie rzeczy.
- Jeśli ktoś działa na cudzą szkodę, może sobie zaszkodzić.
- Kto się spóźnia, musi się liczyć z tym, że poniesie stratę.

Kto pod kim dołki kopie,

wyjaśnienie:

.....

Kto późno przychodzi,

wyjaśnienie:

.....

Kto daje i odbiera,

wyjaśnienie:

3. Zapisz w zeszycie przysłowia, które zostały przedstawione na rysunkach.

4.

Którymi z podanych przysłów można podsumować opisane sytuacje?

*Apetyt rośnie w miarę jedzenia, Darowanemu koniowi w zęby się nie zagląda,
Strach ma wielkie oczy, Nie od razu Kraków zbudowano*

- Twój przyjaciel jest bardzo niecierpliwy. Denerwuje się, że jeszcze nie nauczył się bardzo dobrze jeździć na deskorolce.
- Odczuwasz ogromną treść przed występem na konkursie recytatorskim, a potem okazuje się, że recytowanie przed innymi nie jest takie stresujące.
- Dostajesz w prezencie rzecz, z której nie bardzo się cieszysz.
- Zdobywasz w grze dużo punktów, ale chcesz jeszcze więcej.

5. Jak brzmią poprawne wersje przysłów? Popraw błędy.

Nie wszystko złoto, co się świeci.

Każda myszka swój ogonek chwali.

6. Wybierz sobie trzy polskie przysłowia i zrób do nich rysunki.

Broda mędrcom nie czyni.

znaczenie: Ludzie nie zawsze stają się mądrzejsi z wiekiem.

Czas to pieniądz.

znaczenie: Czas jest wartościowy, tracąc go traci się pieniądze, które by się wtedy zarobiło.

Darowanemu koniowi w zęby się nie zagląda.

znaczenie: Nie powinno się krytykować czegoś, co otrzymuje się w prezencie.

Jajko mądrzejsze od kury.

znaczenie: Należy szanować doświadczenie starszych.

Jedna jaskółka wiosny nie czyni.

znaczenie: Nie należy wyciągać pochopnych wniosków na podstawie jednego faktu.